

ДОМАКИНСТВА В ОБЛАСТ ДОБРИЧ КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Преброяването на населението и жилищния фонд е единственият източник за получаване на изчерпателна информация за домакинствата в страната.

Домакинството се формира на основата на съвместното съжителство на група хора, независимо дали са в родствени или неродствени връзки помежду си, или живеят в една общност, подчинена на общ режим.

Към 7.09.2021 г. населението в област Добрич живее в 65 230 домакинства - обикновени и колективни. Близо три четвърти (72.0%) от всички домакинства живеят в градовете.

1. Домакинства, лица в домакинствата¹ и среден брой членове в едно домакинство по местоживеење към 7.09.2021 година

Местоживеење	Общо	Обикновени домакинства	Колективни домакинства
Общо за областта	65230	65209	21
Лица в домакинствата	149183	148717	466
Среден брой членове в домакинство	2.3	2.3	22.2
В градовете	46965	46955	10
Лица в домакинствата	106388	106155	233
Среден брой членове в домакинство	2.3	2.3	23.3
В селата	18265	18254	11
Лица в домакинствата	42795	42562	233
Среден брой членове в домакинство	2.3	2.3	21.2

Обикновените домакинства присъстват в програмата на всички преброявания след Освобождението и могат да бъдат проследени в динамика между преброяванията.

Обикновено домакинство са две и повече лица, които живеят в едно жилище или част от жилище и имат общ бюджет, независимо дали имат или нямат родствени връзки помежду си. Домакинство е и едно лице, което живее в самостоятелно жилище, стая или част от стая и е на самостоятелен бюджет.

Колективно домакинство образуват група лица, които живеят постоянно в един колектив, имат общ бюджет и са подчинени на общ режим. Като членове на колективни домакинства се преброяват лицата, живеещи в пансиони, интернати, оздравителни училища, домове за медико-социални грижи за деца, социални домове, защитени жилища, манастири, затвори, домове за временно настаняване на бездомни и други.

¹ Лицата в домакинствата са по-малко от преброеното население, защото не са включени лицата, добавени от административни източници, за които в използваните при преброяването регистри липсва информация необходима при формирането на домакинствата.

1. Обикновени домакинства²

1.1. Брой и численост на домакинствата

Средният размер на едно домакинство в област Добрич намалява от 2.8 лица през 2001 г. на 2.3 лица през 2021 година.

За периода 2011 - 2021 г. средният брой членове в едно домакинство намалява в 25 области, а в областите Велико Търново, Ловеч и Перник остава без промяна.

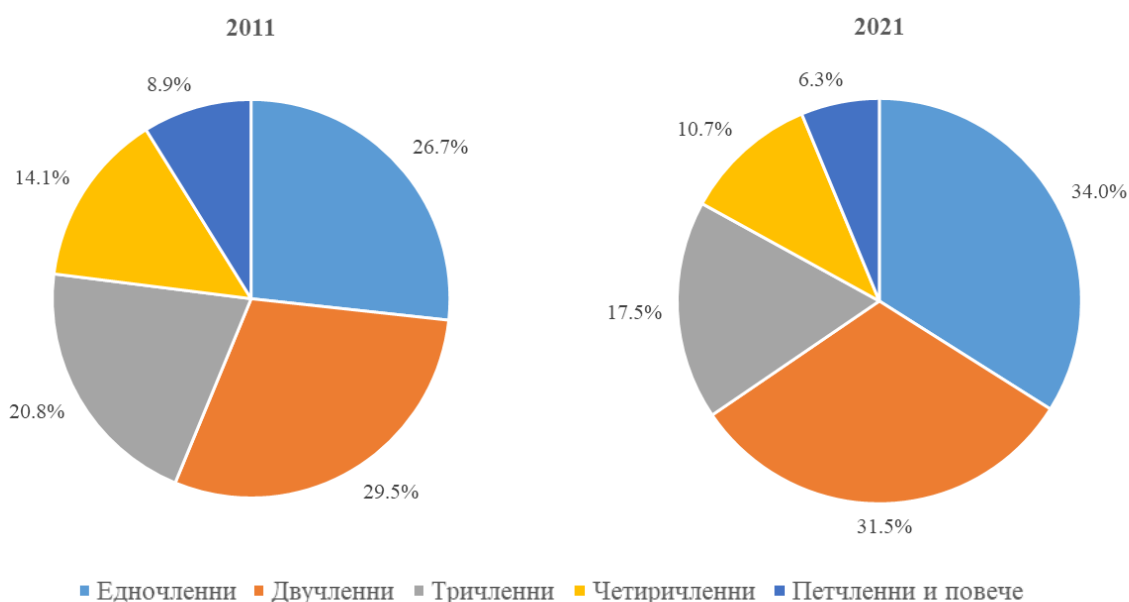
Между последните две преброявания броят на домакинствата в областта намалява с 8 349 (11.3%), а лицата в тях намаляват с 38 973 души или с 20.8%. По-слабото намаление на броя на домакинствата в сравнение с намалението на населението показва, че продължава процесът на увеличаване на едночленните и двучленните домакинства, за сметка на многочленните. През 2021 г. близо две трети (65.2%) от домакинствата в България са едночленни и двучленни, а в област Добрич те са 65.5%.

Броят на едночленните домакинства от 19 654 през 2011 г. нараства на 22 140 през 2021 г., а относителният им дял от всички домакинства нараства за същия период със 7.3 процентни пункта (от 26.7% на 34.0%). За същия период двучленните домакинства намаляват с 1 147 броя и към 07.09.2021 г. са 20 568. Относителният им дял нараства с 2.0 процентни пункта.

През периода 2011 - 2021 г. тричленните домакинства намаляват с 3 859 и към 07.09.2021 г. броят им възлиза на 11 406. Те съставляват 17.5% от всички домакинства в областта.

Абсолютно и относително намаление се установява и при домакинствата с четири и повече лица. Между последните две преброявания броят им намалява от 16 923 на 11 095 домакинства, а относителният им дял намалява с 6.0 процентни пункта.

Фиг. 1. Структура на домакинствата по брой на членовете за 2011 и 2021 година

² В следващия текст терминът “обикновено/и домакинство/а” е заменен с “домакинство/а”. Там, където информацията се отнася за колективни домакинства, това е изрично посочено.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕРОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ДОБРИЧ“

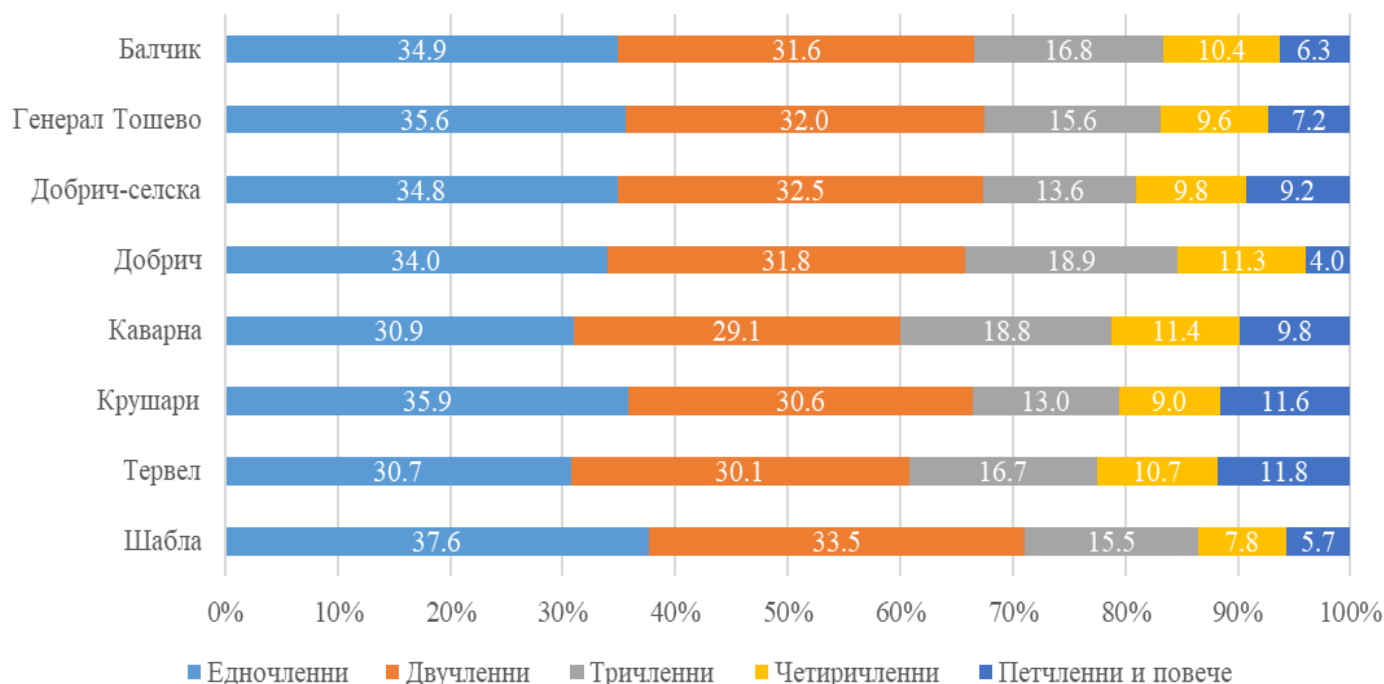
Наблюдават се изменения и в броя и числеността на домакинствата по общини. Те се дължат на специфичните особености на отделните общини, свързани предимно с: интензитета на демографските процеси - раждаемост и смъртност, размера и направлението на миграционните потоци - вътрешни и външни, а също така и различното им икономическо развитие.

През периода 2011 - 2021 г. броят на домакинствата намалява във всички общини на област Добрич, като най -чувствително е намалението в общините Крушари - с 22.5% и Генерал Тошево - с 21.3%, а в община Добрич намалението е със 7.6%.

Най-голям е относителният дял на едночленните домакинства в общините Шабла - 37.6%, Крушари - 35.9% и Генерал Тошево - 35.6%.

При последното преброяване общините в област Добрич с най-голям относителен дял на домакинствата с четири и повече членове са Тервел (22.5%), Каварна (21.2%) и Крушари (20.6%).

Фиг. 2 Структура на домакинствата по брой на членовете в едно домакинство и по общини в област Добрич

1.2. Домакинства с деца под 16-годишна възраст

Продължава тенденцията на увеличаване на относителния дял на домакинствата без деца под 16-годишна възраст. Към 7 септември 2021 г. 51 945 (79.7%) от домакинствата в областта са без деца под 16 години.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕРОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ДОБРИЧ“

За десетгодишния период между последните две преброявания броят на тези домакинства е намалял с 3 456 или с 6.2%.

Домакинствата с деца под 16 години са 13 264 броя и намаляват с 4 892 (26.9%) спрямо 2011 година. В 61.8% от тези домакинства има само по едно дете в тази възрастова група.

2. Структура на домакинствата в област Добрич по местоживеене, брой на децата под 16 години и години на преброяванията

Местоживеене Брой на децата под 16 години	Години на преброяванията (Проценти)	
	2011	2021
Общо за областта	100	100
Без деца	75.3	79.7
Едно дете	15.3	12.6
Две деца	7.8	6.3
Три деца	1.2	1.0
Четири и повече деца	0.5	0.4

Специфичните особености на отделните общини определят и различията между тях по показателя „брой на децата под 16 години в домакинството“. Над 80% от домакинствата в общините Балчик, Генерал Тошево, Крушари и Шабла са без деца под 16 години. Най-малък е дялът на тези домакинства в общините Каварна - 77.5%, Тервел - 77.9%, и Добрич - 79.0%.

1.3. Основни характеристики на главата на домакинството

Към 7.09.2021 г. в 49.1% от домакинствата в областта глава на домакинството е на възраст до 60 години.

На общинско ниво се открояват Добрич и Балчик, в които домакинствата с глави на възраст до 60 години са съответно 53.2% и 48.5% от домакинствата в общината.

Средната възраст на главата на домакинството през 2011 г. е 58.4.

Към 7 септември 2021 г. 46.3% от всички домакинства имат за глава на домакинството икономически активни лица (41.5% - заети, и 4.8% - безработни). Икономически неактивни са главите на 53.7% от домакинствата в областта.

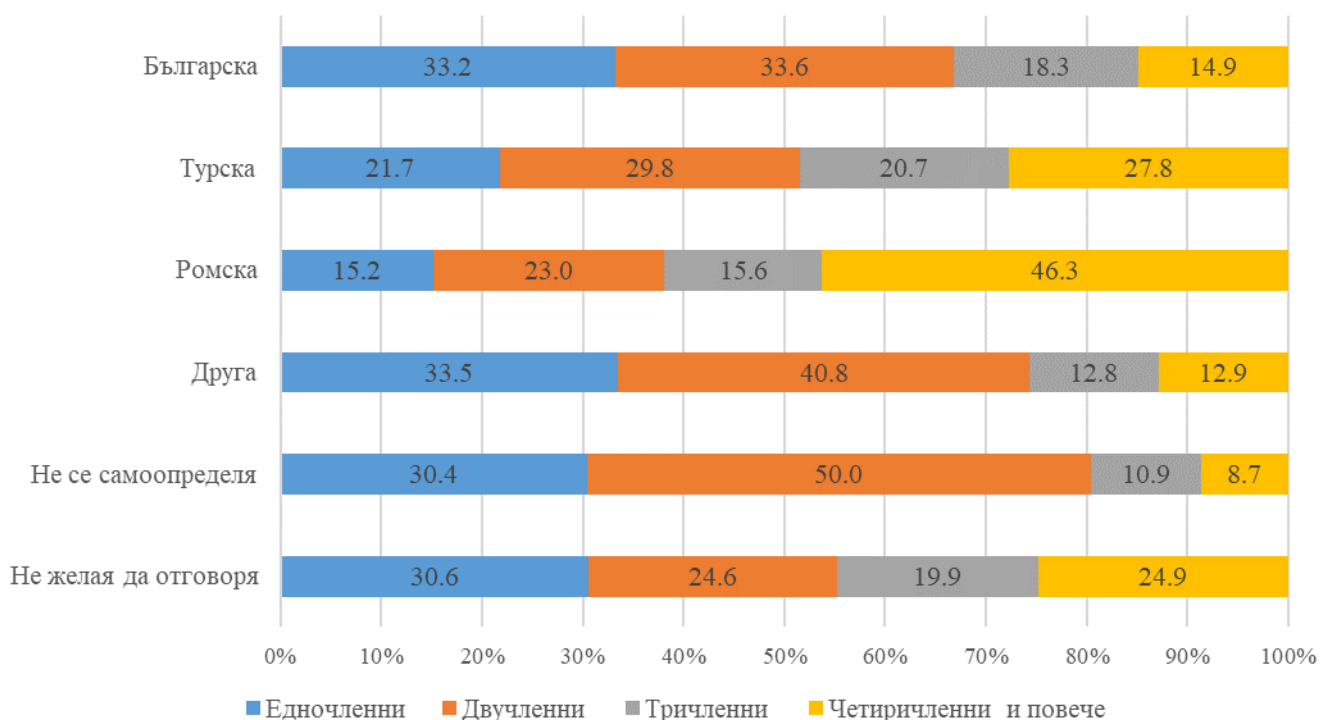
В общините на област Добрич има някои различия в икономическия статус на главата на домакинството. Най-висок е дялът на домакинствата, в които главата на домакинството е работещо лице в общините Добрич, Балчик и Каварна - съответно 48.9, 38.8 и 38.0%. Във всички общини в над половината от домакинствата главата на домакинството е икономически неактивно лице. Най-голям е техният дял в общините Генерал Тошево - 63.9% и Добрич-селска - 63.2%.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕРОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ДОБРИЧ“

Разпределението на домакинствата по етнически групи е направено в зависимост от посочения отговор на главата на домакинството. В 49 885 домакинства (81.6%) главата на домакинството се самоопределя към българската етническа група, в 6 994 домакинства (11.4%) - към турската етническа група, а в 2 910 домакинства (4.8%) - към ромския етнос. При 458 (0.7%) домакинства, главата на домакинството не желае или не може да определи своята етническа принадлежност.

Домакинствата, в които главата на домакинството е от българския етнос, се състоят предимно от едно или две лица. Близко половината (46.3%) от домакинствата с глава на домакинството от ромския етнос са многочленни - с четири и повече лица.

Фиг. 3. Структура на домакинствата в област Добрич според етническа принадлежност на главата на домакинството и брой на членовете

С най-голям относителен дял на домакинствата, в които главата на домакинството се самоопределя от българския етнос са общините Шабла (95.5%) и Добрич (90.8%), а с най-малък - Крушари (39.9%). В тази община с най-голям относителен дял - 48.9%, са домакинствата с глава на домакинството от турската етническа група.

2. Колективни домакинства

Към 7.09.2021 г. в област Добрич са преброени 21 колективни домакинства, в които живеят 466 лица, или 0.3% от населението на областта. Средният им размер е 22.2 лица. В градовете се намират 47.6% от всички колективни домакинства. В тях живеят 50.0% от лицата.

3. Колективни домакинства по местоживеене и вид на домакинството в област Добрич

Местоживеене Видове колективни домакинства	2021		
	колективни домакинства	лица в домакинствата	среден брой членове в домакинство
Общо за областта	21	466	22.2
Здравни	6	173	28.8
Домове за стари хора	6	184	30.7
Религиозни	1	1	1.0
Други	8	108	13.5
В градовете	10	233	23.3
Домове за стари хора	2	125	62.5
Други	8	108	13.5
В селата	11	233	21.2
Здравни	6	173	28.8
Домове за стари хора	4	59	14.8
Религиозни	1	1	1.0

Методологични бележки

Обикновено домакинство

Домакинство е:

- едно лице, което живее в самостоятелно жилище, стая или част от стая и е на самостоятелен бюджет;
- две или повече лица, които живеят в едно жилище или част от жилище и имат общ бюджет, независимо дали имат, или нямат родствени връзки.

Общ бюджет има, когато живеещите заедно лица имат общи разходи, т.е. хранят се заедно и поделят разходите за издръжка на деца или други лица без доходи. Не е задължително да се изразходват общо всички средства на всички членове на домакинството, за да се приеме, че лицата са на общ бюджет.

Лицата, които нямат общ бюджет и не се хранят заедно, не образуват едно домакинство, независимо че живеят заедно и дори обитават една стая.

Лицата, които живеят постоянно в студентски или работнически общежития, също образуват обикновено домакинство (едночленно или многочленно).

Глава на домакинство е лицето, което дава основните средства за съществуване или домакинството го е признало за такова. Това лице задължително трябва обичайно да живее в жилището.

Колективно домакинство

Колективно домакинство образуват група лица, които живеят постоянно в един колектив, имат общ бюджет и са подчинени на общ режим. Като членове на колективни домакинства се преброяват лицата, живеещи в пансиони, интернати, климатични (оздравителни) училища, домове за медико-социални грижи за деца, социални домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителски грижи, домове за стари хора, домове за лица с увреждания, психиатрични и белодробни болници и диспансери, манастири, затвори, социално-педагогически интернати, възпитателни училища интернати, домове за временно настаняване на бездомни и други. Към колективните домакинства се отнасят и ученическите пансиони.

Видовете колективни домакинства са:

- образователни - домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителски грижи, интернати, оздравителни или религиозни училища, ученически пансиони и други;
- здравни - домове за медико-социални грижи за деца, домове за лица с увреждания, психиатрични и белодробни болници и диспансери и други;
- домове за стари хора;
- религиозни - манастири и други колективни домакинства на религиозна основа;
- други колективни домакинства - затвори, следствени арести, социално педагогически интернати, възпитателни училища интернати, домове за временно настаняване на бездомни, защитени жилища и други - неразпределени в горните групи.